

УДК 342.9

DOI 10.32755/sjlaw.2023.01.042

Коваленко В. В.,аспірант кафедри адміністративного, цивільного
та господарського права і процесу,

Академія Державної пенітенціарної служби, м. Чернігів, Україна

ORCID: 0000-0002-9545-1036

ВПЛИВ ПРИНЦИПІВ ДОБРОГО ВРЯДУВАННЯ НА ЗМЕНШЕННЯ КОРУПЦІОГЕННИХ ФАКТОРІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

Стаття присвячена дослідженню однієї з найбільш актуальних проблем сучасної правової науки, а саме – впливу принципів доброго врядування на зменшення корупціогенних факторів у діяльності публічної адміністрації. Резюмовано, що комплексне дотримання всіх принципів доброго врядування у практичній діяльності органів публічної адміністрації сприятиме зменшенню виникнення корупціогенних факторів зокрема та запобіганню корупції загалом.

Ключові слова: корупціогенні фактори, принципи доброго врядування, нормативний акт, публічна адміністрація.

Постановка проблеми. Найбільшу небезпеку для українського суспільства становить корупція в органах державної влади та місцевого самоврядування. Її значне поширення й системний характер призвели до того, що корпоративні та приватні інтереси часто переважають над публічними і державними інтересами. Вона негативно впливає на всі сторони економічного, політичного, правового та духовного життя держави, загострює і без того складні проблеми, притаманні сучасному етапу євроінтеграції країни.

Утвердження демократичних принципів верховенства права, рівності всіх перед законом нині є одним із пріоритетних завдань нашої держави. Підставою виявилась низка подій, які відбулися в Україні та спонукали державу обрати шлях провідних країн світу з розвинутою демократією, зокрема європейських. Однак, незважаючи на всі зусилля, існує ряд проблем, які заважають процесам повноцінного та якісного розвитку держави.

Прояви корупції в діяльності органів публічної адміністрації мають край негативні наслідки, що завдає значної шкоди

демократичному устрою нашої країни та створює для неї негативний імідж на міжнародній арені. У зв'язку з цим вважаємо, що особливу увагу варто приділити запобіганню корупції, зокрема виявленню корупціогенних факторів та впливу принципів доброго врядування на зменшення вищезгаданих факторів.

Стан дослідження теми. Слід зазначити, що пошуку основних корупціогенних факторів присвятили чимало праць як українські, так і зарубіжні вчені, а саме: В. Авер'янов, О. Бандурка, В. Бевзенко, Ю. Битяк, Ш. Вієсінха, А. Галай, І. Голосніченко, Н. Глинська, В. Гришук, Р. Гречанюк, В. Колпаков, Р. Калюжний, Т. Коломощь, Л. Лобойко, С. Петков, Ю. Римаренко, М. Романюк, В. Суценко, М. Тищенко, О. Шило та ін.

Водночас недостатньо досліджена на сьогодні роль принципів доброго врядування у зменшенні корупціогенних факторів у діяльності органів публічної адміністрації.

Мета статті полягає в тому, щоб з'ясувати вплив принципів доброго врядування на зменшення корупціогенних факторів у діяльності органів публічної адміністрації та розробити пропозиції до нормативних, правових актів щодо дотримання зазначених принципів.

Виклад основного матеріалу. На підставі аналізу нормативно-правових актів та науково-юридичної літератури можемо констатувати, що єдиного переліку корупціогенних факторів як у нормативних актах нашої країни, так і в підходах дослідників немає.

Щоб з'ясувати роль принципів доброго врядування для зменшення корупціогенних факторів у діяльності органів публічної адміністрації, насамперед розглянемо, якими є корупціогенні фактори в діяльності цих органів. При цьому слід зазначити, що спільними і в актах антикорупційних органів, і в дослідників названо такі корупціогенні фактори, як: дискреція; правова невизначеність; конфлікт інтересів; можливість отримання пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди; використання правових конструкцій оціночного характеру.

Розглянемо детальніше зміст цих корупціогенних факторів. Перший корупціогенний фактор – дискреція. Під поняттям «дискреція» зазвичай розуміють дискреційні повноваження, що отримали свою формалізацію в межах приписів Рекоменда-

ції Комітету Міністрів Ради Європи № R (80) 2 стосовно здійснення адміністративними органами влади дискреційних повноважень від 11.03.1980 р. [1]. Згідно з цим документом дискреційними (мовою оригіналу англ. «discretionary power») є повноваження, які орган державної влади в процесі прийняття рішення може реалізовувати з певною мірою свободи розсуду, тобто ситуація, за якої суб'єкт владних повноважень може обирати з кількох допустимих рішень саме те, що, на його думку, є найбільш оптимальним за відповідних обставин.

У межах національного законодавства «дискреційні повноваження», відповідно до п. 1.6 Методології НАЗК [2], є сукупністю прав та обов'язків органів державної влади та місцевого самоврядування, осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, що надають можливість на власний розсуд визначити повністю або частково вид і зміст управлінського рішення, яке приймається, або можливість вибору на власний розсуд одного з декількох варіантів управлінських рішень, передбачених нормативно-правовим актом, проектом нормативно-правового акта [3, с. 157–158].

Отже, дискреція – це можливість приймати рішення в діяльності органів публічної адміністрації з певною мірою свободи розсуду.

Стосовно правової невизначеності зауважимо таке. Загалом у конституційному праві України засада правової визначеності (англ. – legal certainty) належить до неписаних складових принципу верховенства права, яка, згідно з правовими позиціями Конституційного Суду України, слугує забезпеченню непорушності конституційних прав людини [4, с. 45].

Згідно з ухваленим Венеційською комісією «Контрольним списком питань для оцінки стану дотримання верховенства права» правова визначеність передбачає:

- 1) доступність законодавства;
- 2) його передбачуваність;
- 3) доступність рішень судів;
- 4) стабільність і послідовність закону та його застосування на практиці;
- 5) відсутність зворотної сили закону;

- б) охорону правомірних очікувань;
- 7) дотримання принципів *nullum crimen sine lege i nulla poena sine lege*;
- 8) додержання засади *res judicata* [5, p.15–17; 4, с. 45].

Невизначеність права як певний рівень нормативних правових узагальнень знаходить безпосередній прояв у різноманітних нормах права. Використання невизначеності при формулюванні правових приписів інколи використовується свідомо для створення передумов, щоб діапазон реального впливу юридичної норми на суспільні відносини найбільш повно й послідовно охоплював динамічно-функціональні аспекти їх розвитку [6, с. 23–24].

Невизначеність права, його окремих понять та категорій надає можливість суб'єктам правовідносин певну свободу у використанні правової норми за допомогою можливості наповнення відповідних термінів власним змістом залежно від фактичної ситуації. Правова невизначеність в її негативному значенні може мати місце в таких найважливіших компонентах правової системи, як законодавство, система права і правозастосовна практика [6, с. 23–24].

Таким чином, правова невизначеність – це відсутність чіткості у правових конструкціях, що створює ризики неоднозначного їх застосування на практиці.

Поняття «конфлікт інтересів» визначено у Законі України «Про запобігання корупції» [7] та виокремлено потенційний і реальний. Потенційний конфлікт інтересів – це наявність в особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

Реальний конфлікт інтересів – це суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

Як вважає Р. Дутка, можна виявити чітку залежність між вказаними поняттями: потенційний конфлікт інтересів визначає наявність приватного інтересу, що може вплинути на об'єктивність прийняття рішень, тоді як реальний конфлікт інтересу визначає сам факт впливу в тій чи іншій формі приватного інтересу на об'єктивність прийняття рішень. Автор стверджує, що потенційний конфлікт інтересу передує реальному конфлікту інтересу та переростає у нього внаслідок відповідного юридичного факту, на основі якого і встановлюється реальний вплив приватного інтересу на об'єктивність чи неупередженість прийняття особою рішень або на вчинення чи невчинення дій під час виконання службових повноважень [8, с. 136].

Таким чином, конфлікт інтересів – це наявність приватного інтересу, що проявляється у ймовірності впливу на об'єктивність під час прийняття рішення або у безпосередньому впливі на прийняття рішення.

Поняття «неправомірна вигода» також міститься в основному антикорупційному законі нашої держави. Неправомірною вигодою відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» [7] є грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав.

На думку М. Комарницької, у нашому суспільстві одним з найбільш соціально значущих та загрозливих виявів корупції є прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди [9, с. 39].

Як наголошує О. Шостко, для держави і суспільства найнебезпечнішою є ситуація, коли корупційні діяння вчиняють саме керівники державних чи правоохоронних органів або органів місцевого самоврядування, які незаконно й неправомірно використовують свій державний статус для отримання переваг. На думку науковця, такі особи відрізняються від інших злочинців обсягом та величиною владних компетентностей «для самозбагачення та отримання інших вигод» [10, с. 179–182].

Отже, неправомірна вигода – це отримання будь-яких вигод, що не передбачені чинним законодавством.

Під час проведення дослідження нами було проаналізовано низку нормативно-правових та нормативних актів (проекти і чинні акти) щодо наявності в них корупціогенних факторів. Окремі з них, зокрема ті, де були ідентифіковані корупціогенні фактори, розглянемо та спробуємо визначити роль принципів доброго врядування для їхнього зменшення.

Статтю 15 Закону України «Про вищу освіту» присвячено повноваженням засновника чи засновників закладу вищої освіти. Зокрема, у ч. 2 цієї статті перелічені такі повноваження:

«2. Засновник (засновники) закладу вищої освіти або уповноважений ним (ними) орган:

- 1) затверджує статут закладу вищої освіти;
- 2) укладає в місячний строк контракт з керівником закладу вищої освіти;
- 3) достроково розриває контракт із керівником закладу вищої освіти;
- 4) здійснює контроль за фінансово-господарською діяльністю закладу вищої освіти;
- 5) здійснює контроль за дотриманням статуту закладу вищої освіти;
- 6) здійснює інші повноваження, передбачені законом і статутом закладу вищої освіти» [11].

На нашу думку, у цьому положенні є такий корупціогенний фактор, як правова невизначеність, оскільки серед перелічених повноважень міститься пункт про здійснення інших повноважень, передбачених законом і статутом закладу вищої освіти. Слід звернути увагу, що це і є норма закону, в якій ці повноваження мали б бути чітко зазначені.

Водночас у ч. 3 ст. 15 вказаного вище закону йдеться:

«3. Засновник (засновники) або уповноважений ним (ними) орган може (можуть) делегувати окремі свої повноваження керівникові або іншому органу управління закладу вищої освіти» [11].

У цій нормі, на нашу думку, серед корупціогенних факторів – дискреція, юридична невизначеність, конфлікт інтересів. Зокрема, умови, за яких засновник або уповноважений ним орган

може делегувати окремі свої повноваження, не визначено. Які саме з повноважень можуть бути делеговані – не визначено, що сприяє дискреційному прийняттю рішення стосовно різних керівників. Більше того, якщо уповноважений орган делегує свої контрольні повноваження керівнику закладу вищої освіти, то виходить, що керівник здійснюватиме контроль сам за собою, що обумовлює виникнення конфлікту інтересів та сприяє уникненню будь-якої відповідальності.

Таким чином, у наведеному прикладі такі принципи доброго врядування, як правова визначеність, прозорість, делегування, підзвітність, відповідальність нівелюються.

З метою належного дотримання вказаних принципів доброго врядування вважаємо за доцільне:

1) виключити п. 6 ч. 2 ст. 15 Закону України «Про вищу освіту»;

2) ч. 3 ст. 15 Закону України «Про вищу освіту» викласти в такій редакції:

«3. Керівник закладу вищої освіти є підзвітним засновнику (засновникам) або уповноваженому органу. Така звітність подається за примірною формою звіту, затвердженою Кабінетом Міністрів України.

Засновник (засновники) або уповноважений ним (ними) орган не може (не можуть) делегувати свої контрольні повноваження керівникові або іншому органу управління закладу вищої освіти».

Постановою Кабінету Міністрів України від 2 серпня 1995 р. № 597 «Про Типову форму контракту з керівником підприємства, що є у державній власності» [12] затверджено Типову форму контракту з керівником підприємства, що є у державній власності (далі – Типова форма контракту).

У розділі II Типової форми контракту визначено права та обов'язки сторін, зокрема зобов'язання керівника. Проте згідно з результатами аналізу цього розділу жодних положень, якими були б установлені антикорупційні обов'язки таких керівників, що передбачені Законом України «Про запобігання корупції», немає. На нашу думку, відсутність чітких основних обов'язків, які покладаються на керівника (зокрема, антикоруп-

ційних), створює правову невизначеність в означеній сфері та може сприяти вчиненню корупційних правопорушень.

У статтях 61, 62 Закону України «Про запобігання корупції» [7] з-поміж іншого йдеться, що керівники юридичної особи забезпечують регулярну оцінку корупційних ризиків у її діяльності і здійснюють відповідні антикорупційні заходи, забезпечують регулярну оцінку корупційних ризиків у її діяльності і здійснюють відповідні антикорупційні заходи; в обов'язковому порядку затверджують антикорупційні програми, що є комплексом правил, стандартів і процедур щодо виявлення, протидії та запобігання корупції у діяльності юридичної особи.

У масштабі країни відсутність такої норми у Типовій формі контракту унеможливить належну реалізацію таких принципів доброго врядування, як прозорість та відкритість, оскільки може слугувати підставою для залишення поза увагою корупційних ризиків, зокрема щодо отримання відповідними службовими особами неправомірної вигоди.

У зв'язку із зазначеним вище пропонуємо доповнити розділ II Типової форми контракту п. 6⁴ у такій редакції:

«Керівник зобов'язується забезпечити затвердження антикорупційної програми, регулярну оцінку корупційних ризиків та здійснення низки антикорупційних заходів».

Постановою Кабінету Міністрів України від 6 квітня 2022 р. № 406 «Про внесення змін до пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2016 р. № 304» внесено зміни до умов оплати праці посадових осіб, керівників та керівних працівників окремих державних органів, на яких не поширюється дія Закону України «Про державну службу», у частині виплат керівним працівникам. Зокрема, зміну викладено в такій редакції:

«До окремого рішення Кабінету Міністрів України, але не раніше 1 січня 2024 р., Прем'єр-міністру України, Першому віце-прем'єр-міністру України, віце-прем'єр-міністру України, міністрам, їх першим заступникам, заступникам, Голові та членам Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку і головам обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій надбавка за інтенсивність

праці, передбачена абзацом третім цього пункту, не виплачується. Зазначені обмеження не поширюються на посадових осіб, які за умовами оплати праці прирівнюються до членів Кабінету Міністрів України відповідно до закону» [13].

Внесенням змін у такій редакції, на нашу думку, встановлюють нерівні умови, зокрема встановлюють обмеження визначеним категоріям посадовців щодо виплати надбавки за інтенсивність праці, що можна визначити як корупціогенний фактор – несправедливе надання привілеїв чи встановлення обмежень.

Варто зазначити, що в такій ситуації знівельовано такий принцип доброго врядування, як справедливість. Зокрема, для належного забезпечення функціонування принципів доброго врядування та з метою усунення цього корупціогенного фактора вважаємо за доцільне виключити 2 речення п. 2 запропонованих змін до постанови Кабінету Міністрів України від 6 квітня 2022 р. № 406 «Про внесення змін до пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2016 р. № 304».

У пункті 1 постанови Кабінету Міністрів України від 7 березня 2022 р. № 221 «Деякі питання оплати праці працівників державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, що фінансуються або дотуються з бюджету, в умовах воєнного стану» визначено:

«1. Надати право керівникам державних органів, підприємств, установ та організацій, що фінансуються або дотуються з бюджету, до припинення чи скасування воєнного стану в Україні в межах фонду заробітної плати, передбаченого у кошторисі, самостійно визначати розмір оплати часу простою працівників, але не нижче від двох третин тарифної ставки встановленого працівникові тарифного розряду (посадового окладу)» [14].

На нашу думку, зазначена норма в частині надання права вказаним вище керівникам самостійно визначати розмір оплати часу простою працівників є дискреційною та порушує такі принципи доброго врядування, як справедливість, прозорість, орієнтованість на консенсус.

Пропонуємо п. 1 постанови Кабінету Міністрів України від 7 березня 2022 р. № 221 «Деякі питання оплати праці працівників державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, що фінансуються або дотуються з бюджету, в умовах воєнного стану» викласти в такій редакції:

«1. Керівникам державних органів, підприємств, установ та організацій, що фінансуються або дотуються з бюджету, до припинення чи скасування воєнного стану в Україні в межах фонду заробітної плати, передбаченого у кошторисі, визначати розмір оплати часу простою працівників, як дві третини тарифної ставки встановленого працівникові тарифного розряду (посадового окладу)».

У Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті на фінансову підтримку громадських об'єднань осіб з інвалідністю, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2020 р. № 166 [15], у пп. 2 п. 5 конкретизовано витрати на організаційне та матеріально-технічне забезпечення діяльності громадського об'єднання, на які спрямовуються бюджетні кошти, зокрема це придбання канцелярських товарів, оплата послуги зв'язку та обслуговування оргтехніки тощо. Проте в абз. 11 пп. 2 п. 5 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті на фінансову підтримку громадських об'єднань осіб з інвалідністю, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2020 р. № 166, зазначено:

«інші витрати на організаційне та матеріально-технічне забезпечення діяльності громадського об'єднання, які підтверджені відповідними документами» [15].

Ця норма містить юридичну невизначеність щодо «інших витрат» та сприяє дискреційному рішенню відповідальної особи, які витрати можна віднести до таких, що своєю чергою порушує принципи доброго врядування – прозорість та правову визначеність.

Те саме стосується і витрат на організаційний розвиток громадського об'єднання, зокрема в абз. 8 пп. 3 п. 5 визначено:

«інші витрати на організаційний розвиток громадського об'єднання, які підтверджені відповідними документами» [15].

Пропонуємо абз. 11 пп. 2 п. 5 та абз. 8 пп. 3 п. 5 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті на фінансову підтримку громадських об'єднань осіб з інвалідністю, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2020 р. № 166, виключити.

Висновки. Загалом у проаналізованих нами актах виявлено: дискрецію; правову невизначеність; несправедливе надання привілеїв чи встановлення обмежень; конфлікт інтересів; можливість отримання пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди.

Беручи до уваги викладене, вважаємо, що для спрощення виявлення корупційних факторів у діяльності органів публічної адміністрації необхідно ті корупційні фактори, що найчастіше трапляються, закріпити в антикорупційному законі України.

Зокрема, пропонуємо ч. 1 ст. 55 Закону України «Про запобігання корупції» доповнити абзацом другим і третім та викласти їх у такій редакції:

«До основних корупційних факторів належать: дискреція; права невизначеність; надання привілеїв чи встановлення обмежень; конфлікт інтересів; можливість отримання пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди.

Зазначені корупційні фактори не є виключними та можуть бути деталізовані й доповнені у відповідних порядках і методологіях антикорупційних органів».

Отже, принципи доброго врядування для зменшення корупційних факторів у діяльності органів публічної адміністрації, безумовно, мають вагоме значення. Виключно комплексне дотримання всіх принципів доброго врядування у практичній діяльності органів публічної адміністрації сприятиме зменшенню виникнення корупційних факторів зокрема та запобігання корупції загалом.

Список використаних джерел

1. Council of Europe Committee of Ministers Recommendation No. R (80) 2 Of the Committee Of Ministers Concerning The Exercise Of Discretionary Powers By Administrative Authorities. URL: <https://rm.coe.int/16804f22ae> (дата звернення: 05.01.2023).

2. Методологія проведення антикорупційної експертизи Національним агентством з питань запобігання корупції : затв. наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 20.10.2020 р. № 470/20. URL: <https://nazk.gov.ua/wpcontent/uploads/2020/10/MetodologD196D18F.pdf> (дата звернення: 05.01.2023).

3. Ханова Н. О. Зміст поняття «дискреція» в податковому праві. *Юридичний бюлетень*. 2018. Вип. 7. Ч. 1. С. 154–160.

4. Рабінович С. П. Правова невизначеність в актах конституційного судочинства: pro et contra. *Український часопис конституційного права*. 2017. № 1. С. 44–49.

5. Rule of law checklist: Adopted by the Venice Commission at its 106-th Plenary Session (Venice, 11–12.03.2016). CDL-AD (2016) 007. URL: [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2016\)007-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2016)007-e) (дата звернення: 07.01.2023).

6. Сидоренко В. В. Невизначеність як негативна властивість права. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. Вип. 2. С. 23–28.

7. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 07.01.2023).

8. Дутка Р. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів як адміністративно-правовий інститут. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 3. С. 135–140.

9. Комарницька М. О. Відповідальність за прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди за кримінальним правом України : дис. ... доктора філософії за спец. 081 «Право». Львів : ЛьвДУВС, 2021. 203 с.

10. Шостко О. Ю. Стан і тенденції виявлення кримінальних корупційних правопорушень в Україні. *Проблеми законності*. 2018. Вип. 141. С. 175–185.

11. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 11.01.2023).

12. Про Типову форму контракту з керівником підприємства, що є у державній власності : постанова Кабінету Міністрів України від 02.08.1995 р. № 597. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/597-95-%D0%BF#Text> (дата звернення: 11.01.2023).

13. Про внесення змін до пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 20.04.2016 р. № 304 : постанова Кабінету Міністрів України від 06.04.2022 р. № 406. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/406-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 11.01.2023).

14. Деякі питання оплати праці працівників державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, що фінансуються або дотуються з бюджету, в умовах воєнного стану : постановою Кабінету Міністрів України від 07.03.2022 р. № 221. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/221-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.01.2023).

15. Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті на фінансову підтримку громадських об'єднань осіб з інвалідністю : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 р. № 166. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/166-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.01.2023).

Kovalenko V.,

Post graduate of the Department of Administrative,
Civil and Economic Law and Process,
Academy of the State Penitentiary Service, Chernihiv, Ukraine
ORCID: 0000-0002-9545-1036

THE INFLUENCE OF THE GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES ON THE REDUCTION OF CORRUPTION FACTORS IN THE ACTIVITIES OF PUBLIC ADMINISTRATION BODIES

The article, on the basis of the analysis of normative legal acts and scientific and legal literature, clarifies the role of the principles of good governance in reducing corruption-inducing factors in the activities of public administration bodies.

The most common corruptionogenic factors, such as: discretion; legal uncertainty; conflict of interests; the possibility of receiving an offer, promise or receiving an improper benefit; use of legal constructions of an evaluative nature. The content of these corruption-inducing factors is considered in detail.

A number of legal and normative acts were analyzed, including both draft and current acts regarding the presence of corruption-inducing factors in them. Some of them were considered, in particular, those where corruptionogenic factors were identified and the role of good governance principles for their reduction was determined. It was found that in some legal and normative acts, such principles of good governance as legal certainty, transparency, delegation, accountability, responsibility, justice, consensus orientation are leveled or violated. In order to properly comply with the specified principles of good governance, proposals were submitted to improve the provisions of a number of regulatory acts.

It is argued and emphasized that in order to simplify the identification of corruption-inducing factors in the activities of public administration bodies, it is necessary to enshrine the most frequently encountered corruption-inducing factors in the anti-corruption law of Ukraine.

The comprehensive observance of all principles of good governance in the practical activities of public administration bodies will contribute to the reduction of corruption-inducing factors in particular and the prevention of corruption in general.

Key words: *corruption-inducing factors, principles of good governance, regulatory act, public administration.*

References

1. Council of Europe Committee of Ministers Recommendation, *The Committee Of Ministers Concerning The Exercise Of Discretionary Powers By Administrative Authorities*, № R (80) 2, available at: <https://rm.coe.int/16804f22ae> (accessed 05 January 2023).

2. National Agency for the Prevention of Corruption (2020), *Methodology of anti-corruption examination by the National Agency for the Prevention of Corruption*, available at: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/10/MetodologD196D18F.pdf> (accessed 05 January 2023).

3. Khanova, N. O. (2018), "The content of the concept of "discretion" in tax law", *Legal bulletin*, Issue 7, Part 1, pp. 154–160.

4. Rabinovych, S. (2017), "Legal uncertainty in acts of constitutional proceedings: pro et contra", *Ukrainian Journal of Constitutional Law*, № 1, pp. 45–49.

5. Rule of law checklist (2016), Adopted by the Venice Commission at its 106-th Plenary Session (Venice, 11–12.03.2016), CDL-AD 007, available at: [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2016\)007-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2016)007-e) (accessed 07 January 2023).

6. Sydorenko, V. V. (2017), "Uncertainty as a negative property of law", *Scientific bulletin of public and private law*, Issue 2, pp. 23–28.

7. Ukraine (2014), *On prevention of corruption: Law of Ukraine*, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv.

8. Dutka, R. (2020), "Prevention and settlement of conflict of interests as an administrative and legal institution", *Entrepreneurship, economy and law*, № 3, pp. 135–140.

9. Komarnytska, M. O. (2021), *Liability for accepting an offer, promise or receiving an illegal benefit under the criminal law of Ukraine: Doctor of Philosophy Thesis*, Lviv State University of Internal Affairs, Lviv.

10. Shostko, O. Yu. (2018), "State and trends of detection of criminal corruption offenses in Ukraine", *Problems of legality*, Issue 141, pp. 175–185.

11. Ukraine (2014), *On higher education*: Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv.

12. Ukraine (1995), *On the standard form of the contract with the head of the state-owned enterprise*: Resolution, Cabinet of Ministers of Ukraine, Kyiv.

13. Ukraine (2016), *On Amendments to Clause 2 of Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated April 20, 2016 No. 304*: Resolution, Cabinet of Ministers of Ukraine, Kyiv.

14. Ukraine (2022), *Some issues of remuneration of employees of state bodies, local self-government bodies, enterprises, institutions and organizations financed or subsidized from the budget, in conditions of martial law*: Resolution, Cabinet of Ministers of Ukraine, Kyiv.

15. Ukraine (2020), *The procedure for using funds provided in the state budget for financial support of public associations of persons with disabilities*: Resolution, Cabinet of Ministers of Ukraine, Kyiv.